

УДК 339

ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РОЗШИРЕННЯ ЄС

ФЕДЯЄВА В.О.

*Студентка 3 курсу, відділення з підготовки молодших спеціалістів
"Організація перевезень і управління на автомобільному транспорті"
Науковий керівник ДАЦЕНКО Н.М., асистент кафедри менеджменту
ВП Національного університету біоресурсів та
природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

У статті наведено і обґрунтовано ряд перспектив та проблем України щодо розширення Європейського Союзу. Розглянуто недоліки та перспективи вступу України до ЄС.

Європейський Союз, Угода про партнерство та співробітництво, розширення ЄС, економічний розвиток, співробітництво, країни — члени ЄС, інтеграція України до ЄС, єдиний ринок ЄС.

Висвітленням зовнішньоекономічних стосунків України з країнами ЄС, дослідженням проблем і перспектив розвитку стосунків Україна – ЄС займалися такі науковці, як І. Бураковський, Г. Немиря, О. Павлюк, В. Маштабей. В їхніх статтях детально проаналізована нормативно-правова база стосунків Україна-ЄС, визначено чим ЄС привабливий для України і чим Україна приваблива для ЄС як економічний партнер, намічено основні заходи щодо подальшої інтеграції України в ЄС. Але на ряду з цим слід відмітити те, що замало друкується статистичних даних щодо економічних зв'язків України з країнами Західної Європи, відсутні монографії, присвячені проблемі інтеграції України в Європу.

Європейський Союз – (ЄС, Європейська Унія, Європейська Співдружність) — союз держав-членів Європейських спільнот (ЄВС, Євратом), створений згідно з Договором про Європейський Союз (Маастрихтський Трактат), підписаним в лютому 1992 року і є чинним із листопада 1993р.

Країни-члени Європейського Союзу — країни, що приєднались до Європейської економічної спільноти, починаючи з 1958 року. Спершу

Європейський Союз був заснований шістьма країнами (Франція, Італія, Німеччина, Бельгія, Нідерланди, Люксембург), але після 1958 року відбулось п'ять етапів послідовного розширення ЄС. 1 травня 2004 року до ЄС приєдналися 10 нових членів, що стало найбільшим розширенням Союзу за всю його історію. Після входження у 2007 році Болгарії та Румунії ЄС нараховує 27 країн-учасників. До Європейського Союзу на сьогоднішній день входять 27 країн [1].

Хронологія вступу країн до ЄС: 1957 - Бельгія, Німеччина, Італія, Люксембург, Нідерланди, Франція; 1973 - Великобританія, Данія, Ірландія; 1981 - Греція; 1986 - Португалія, Іспанія; 1995 - Австрія, Фінляндія, Швеція; 2004 - Латвія, Литва, Естонія, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Чехія, Угорщина, Кіпр; 2007 - Болгарія, Румунія.

Україна та Європейський Союз ведуть переговори щодо розробки проекту нової базової угоди, яка замінить Угоду про партнерство та співробітництво в якості правової бази двосторонніх відносин. Нова угода визначатиме стратегічні цілі та формат відносин між Україною та ЄС як мінімум на найближчі десять років. Обидві сторони виходять з принципу, що нова угода повинна мати всеохоплюючий, юридично зобов'язуючий та довгостроковий характер. Підходи Києва та Брюсселя щодо конкретного наповнення секторальних частин нової угоди в цілому співпадають, втім, розбіжності проявляються щодо визначення в ній кінцевої мети наступного етапу співробітництва, широти повноважень спільних органів та деяких формальних питань.

Центральним елементом економічної частини угоди стануть положення про запровадження зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Конкретні параметри такої ЗВТ ще не визначені, але загальнопоширеним є розуміння того, що задля отримання максимального позитивного ефекту для економічного розвитку України вона повинна мати поглиблений та всеосяжний характер. В той же час, є очевидним той факт, що для повної лібералізації взаємної торгівлі Україні не обійтись без певних виключень, асиметричних заходів та перехідних періодів. Поширення на Україну всіх чотирьох свобод, зокрема, вільного руху робочої сили, є досить віддаленою перспективою внаслідок об'єктивних політичних, економічних та адміністративних чинників. Іншим важливим елементом угоди стануть положення про співробітництво в енергетичній галузі. Енергетика належить до найбільш пріоритетних напрямів співробітництва України з ЄС та містить значний потенціал для поглиблення співпраці [4].

Оптимальним підходом української сторони до переговорів щодо нової угоди була б орієнтація на максимально широке використання всього арсеналу механізмів співпраці, які надає Європейська політика сусідства. Адже амбіційність нового базового документу залежатиме в першу чергу не стільки від його формальних ознак, скільки від закладення в його зміст

ефективних інструментів практичної взаємодії, що забезпечуватимуть поступову фактичну інтеграцію України в європейський економічний, енергетичний та політичний простір [3].

За останніми даними "Євробарометру", позиції населення країн ЄС щодо розширення Союзу неоднозначні і далекі від одностайної підтримки цього процесу. 43% населення країн ЄС згодні з тим, що Союз має бути розширено за рахунок нових країн-членів; водночас, 35% опитаних не підтримують процесу розширення. Цікаво, що значна більшість прихильників розширення ЄС проживає переважно у країнах з відносно нижчим рівнем економічного розвитку (Греція, Ірландія, Іспанія, Португалія). Натомість у країнах-лідерах ЄС (Велика Британія, Німеччина, Франція), які помітно впливають на визначення стратегії ЄС, частка прихильників розширення трохи перевищує третину.

Нині в суспільстві наявний потенціал зміцнення європейських орієнтацій населення. Його може активізувати покращання співробітництва України з ЄС, країнами-кандидатами, а також — їхня зацікавленість щодо інтеграції України до європейського співтовариства. Однак саме це викликає у наших громадян помітний скепсис: лише 18,4% респондентів вважають, що країни ЄС ставляться до України як до потенційного рівноправного партнера; більшість населення (62,4%) переконані, що члени ЄС або байдужі до можливого членства України в ЄС (35,4%), або ставляться до нього скептично, вважаючи, що Україна не має перспектив вступу до ЄС (27%).

Позиції українських аграрних виробників на розширеному ринку ЄС залежать від двох чинників: по-перше – рівня їх відповідності стандартам Євросоюзу; по-друге – тих змін, яких зазнає його Спільна сільськогосподарська політика. У цьому контексті Україна чітко визначається з пріоритетними напрямками зближення українських та європейських стандартів і технічних вимог, що застосовуються у сільському господарстві. Розширення ЄС активізує просування своїх виробників на ринки третіх країн, посилюється тиск у плані відкриття українського ринку [3].

Недоліками вступу України до ЄС є: розширення ЄС може призвести до загострення конкуренції між українськими виробниками та підприємствами нових членів ЄС на єдиному ринку Євросоюзу; такий вплив може бути обмеженим — через приєднання нових членів ЄС до європейських соціальних стандартів і норм захисту довкілля; невідповідність українського законодавства до законодавства ЄС, його стандартам [2].

Перспективами ЄС в Україні є: розширення ЄС активізує просування своїх виробників на ринки третіх країн, отже можна прогнозувати посилення тиску у плані відкриття українського ринку; збереження рівня

традиційних товарних потоків між Україною і ЄС під час та після його розширення; зростання політичного тиску ЄС на Україну, у напрямку зміцнення демократичних інститутів, забезпечення прав людини, посилення боротьби з організованою злочинністю і корупцією у владних структурах; у сфері безпеки Україна може зробити реальний внесок у забезпечення стабільності в зоні інтересів ЄС - по лініях миротворчості, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, стратегічних транспортних перевезень; наближення ЄС до українських кордонів об'єктивно зміцнює вплив європейської спільноти на Україну [2].

Отже, враховуючи особливості сучасного стану економіки України, можна зробити такі висновки:

1. Економічний потенціал ЄС та динаміка його розвитку дають можливість дійти висновку про те, що Європейський Союз являє собою великий ринок збуту виробів та джерело задоволення потреб України в найрізноманітніших споживчих та інвестиційних товарах.

2. Співробітництво України з Європейським Союзом необхідне для технологічного оновлення українського виробництва. Виробничі технології українських підприємств відстають від тих, що їх використовують передові європейські країни, Україна не має капіталу, необхідного для модернізації наявних та створення нових сучасних підприємств.

3. Протягом десятиліть українські підприємства були фактично відрізані від світового ринку. Тому їх вихід на європейський ринок має велике значення як джерело досвіду та практичних вмінь конкурувати з виробниками інших країн, розробляти та реалізовувати стратегію виробничо-комерційної діяльності, зорієнтованої на світову кон'юнктуру відповідних ринків [5].